

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Comisia Juridică Numiri și Imunități

AMENDAMENT

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și Codului contravențional) nr. 175 din 07.06.2023.

În temeiul dispozițiilor art. 59 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr. 797/1996, și art. 17 alin. (2) din Legea despre statutul deputatului în Parlament nr. 39/1994, se propun următoarele amendamente:

1. La art. I p. 4 din proiect, care modifică articolul 60 din Codului penal, la alineatul 4) din proiectul de lege, ultima propoziție a se exclude.

La art. 60 alineatul 5) din proiect sintagma ”și în cazul în care, se solicită eliberarea” de modificat cu sintagma ”din momentul solicitării eliberării”

La art. 60 alineatul 5²) din proiect se propune de completat cu cu cuvintele: ”, conform art. 465⁶ CPP”.

2. La art. I p. 5 din proiect, care modifică alineatul (4) din articolul 65 al Codului penal, după textul ”momentul executării” se adăugă cuvântul ”efective”.

3. La art. I p. 13 din proiect, care completează art. 85 Codul penal cu alineatul (1¹), în propoziția a doua, după textul ”pedeapsa definitivă” se adăugat cuvintele ”alta decât închisoarea,”.

4. La art. I p. 15 din proiect, care modifică alineatul (4) din articolul 90 al Codului penal, cuvintele ”art. 166¹ alin. (2)-(4), art. 171 alin. (2), art.172 alin. (2)” de modificat cu cuvintele ”art. 165 alin. (1), art.166¹ alin. (2)–(3), art. 171 alin. (2), art. 172 alin. (2), art. 174, art. 175, art. 175¹ al. 2), 201¹ al. 3), art. 206 alin. (1)”.

5. La art. I p. 16 din proiect, care modifică alineatul (4) din articolul 90¹ al Codului penal, cuvintele: ”art.166¹ alin. (2)-(4), art. 171 alin. (2), și art. 172 alin. (2)” de modificat cu cuvintele ”art.166¹ alin. (2) – (3), art. 171 alin. (2), art. 172 alin. (2), art. 174 al. 1¹) art. 201¹ al. (3), art. 206 alin. (1)”.

6. La art. I p. 20 din proiect, care modifică alineatul (1) din articolul 106¹ al Codului penal, cuvintele ”361 alin. (3)” se înlocuiește cu cifra ”361”.

7. La art. I p. 22 din proiect, prin care Codul penal se completează cu articolul 126², în dispoziția alineatului 1) cifra ”20” se modifică cu cifra ”40”.

8. La art. I p. 26 din proiect prin care se completează art. 149 cu alineatul 1¹) nu se acceptă și se exclude modificarea propusă.

Alineatul 1² a art. 149 Codul penal din proiect devine alineatul 1¹).

La alineatul 2 art. 149 Cod penal din proiect, cifra (1²) de exclus.

9. La art. I p. 29 din proiect, nu se acceptă și se exclude modificarea propusă în sancțiunea alineatelor 1) și 2) a articolelor 165 Cod penal.

10. La art. I p. 35 din proiect, prin care se propune completarea Codului penal cu articolul 177¹ la alineatul 1 cuvintele "semnarea unui act de dispoziție" se modifică cu cuvintele: "folosirea documentelor oficiale pe numele altei persoane, prin" .

Alineatul 2 a articolului 177¹ din proiectul de lege nu se acceptă și exclude.

11. La art. I p. 37 din proiect, prin care se propune abrogarea litera e), alineatul (1), articolul 181 din Codului penal, se propune abrogarea literelor d) și e).

La articolul 181 alineatul 1) litera c) Codul penal se modifică și va avea următorul conținut: e) săvârșită cu aplicarea violenței sau cu amenințarea aplicării ei."

La alineatul (1) litera c) textul "săvârșită cu periclitarea vieții persoanei" se modifică cu textul "care a cauzat daune în proporții mari,".

La alineatul (1) litera d) textul "însoțită de vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății;" se modifică cu textul "însoțită de violență periculoasă pentru viața sau sănătatea persoanei ori cu amenințarea aplicării unei asemenea violențe,"

12. La art. I p. 38 din proiect, prin care se completează articolul 181² din Codului penal cu alineatul 6) nu se acceptă și se exclude.

13. La art. I p. 40 din proiect, se propune de expus dispoziția alineatelor (1) – (2) a articolului 185¹ Codul penal în următoarea redacție.

(1) Însușirea, în întregime sau în parte, fără drept a calității de autor, coautor sau interpret a operei sau a unui obiect al drepturilor conexe unui alt autor sau interpret și publicarea acesteia ca fiind o creație proprie, orice denaturare, schimonosire sau orice alte atingeri aduse operei, interpretării sau execuției cu excepția utilizărilor în scopuri de caricatură, parodiare sau pastişă, care prejudiciază onoarea sau reputația autorului fie interpretului, precum și încălcarea dreptului la nume

se pedepsește cu amendă în mărime de la 500 la 1000 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 60 la 120 de ore, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 1500 la 2000 de unități convenționale cu sau fără privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 1 an.

(2) Încălcarea dreptului de autor și a drepturilor conexe, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari, săvârșită prin:

a) reproducerea, distribuirea, închirierea (cu excepția operelor de arhitectură și a operelor de artă aplicată), împrumutul, comunicarea publică, punerea la dispoziția publicului, radiodifuzarea, retransmisia, retransmiterea prin cablu a operei, importul exemplarelor operei în vederea distribuirii, inclusiv al exemplarelor confecționate cu consimțământul autorului sau al titularului dreptului de autor, precum și realizarea de opere derivate;

b) fixarea, reproducerea, distribuirea, închirierea, împrumutul, importul, radiodifuzarea sau comunicarea publică, punerea la dispoziția publicului, retransmiterea prin cablu și retransmisia interpretărilor, execuțiilor, fixărilor audiovizuale, fonogramelor, videogramelor, emisiunilor și serviciilor de programe de radiodifuziune sau de televiziune,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 800 la 1350 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 150 la 200 de ore, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 1 la 5 ani.

14. Se completează Codul penal cu art. 185⁵, cu următorul cuprins:

"Articolul 185⁵. Încălcarea regulilor de gestiune colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe

(1) Încălcarea regulilor de gestiune colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe ce țin de nerepartizarea sau neplata de către organizația de gestiune colectivă a remunerațiilor, reținerea comisionului de gestiune într-un alt quantum decât cel stabilit de lege, încălcarea care a cauzat daune în proporții mari sau deosebit de mari autorilor sau titularilor de drepturi,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 850 unități până la 1350 convenționale cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 1500 la 2500 unități."

15 La art. I p. 45 din proiect nu se acceptă modificarea propusă de înăsprirea sancțiunii la art. 193 al. 1 și 2 Cod penal.

16. La art. I p. 44 din proiect, nu se acceptă și se exclude modificarea în sacțiunea de la articolul 191 alineatul (1) din Codul penal.

17 La articolul 196 alineatele (1) și (4) și la articolul 240 alineatele (1), (2) și (3) din Codul penal, în dispoziție, cuvintele „însușire” se substituie cu cuvintele „sustragere”.

18. La art. I p. 54 din proiect, nu se acceptă și se exclude modificarea propusă în sancțiunea articolului 206 din Codului penal.

19. La art. I p. 55 din proiect, prin care completează Codul penal cu articolul articolul 206¹, la alineatul (2) din proiect cuvintele: „, a ajutat la descoperirea infracțiunilor respective sau a contribuit activ la cercetarea acestor cazuri” se modifică cu cuvintele ”și a ajutat la descoperirea infracțiunilor respective”.

Alineatul (2) de la art. 206 Cod penal se propune în următoarea redacție:

”(2) Persoana care pentru prima dată a săvârșit acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (5) în calitate de complice poate fi liberată de răspundere penală la faza de urmărire penală dacă s-a autodenunțat, a denunțat autorul organizatorului sau instigatorului infracțiunii de trafic de copii și a contribuit activ la descoperirea sau la contracararea infracțiunii.”

20. La art. I p. 56 din proiect, prin care modifică dispoziția și sancțiunea alineatului 1) a articolului 207 din Codul penal, cuvintele ” sau neînapoierea lui în țară” se exclud, iar cuvintele ”3 ani” se substituie cu cuvintele ”6 ani”.

21. La art. I p. 57 din proiect, nu se acceptă modificarea propusă de abrogarea articolului 213¹ din Codul penal.

22. La art. I p. 60 din proiect, se propune ca în sancțiunea de la alin. 3) art. 217 textul ”de până la 4 ani” de înlocuit cu textul ”de până la 3 ani”. Iar modificarea din sancțiunea de la alineatul (4) a nu o accepta.

23. La art. I p. 63 din proiect, prin care modifică articolul 218 alineatul (5) din Codul penal, textul „sau au avut alte urmări grave” se înclocuiește cu textul ”sau au dus la dus la decesul persoanei”.

24. La art. I p. 65 din proiect, prin care modifică articolul 220¹ din Codul penal nu se acceptă și se exclude modificarea propusă.

25. La art. I p. 82 din proiect, prin care modifică articolul 232 din Codul penal se propune la alin 2) sancțiunea cu închisoarea a fi modificarea, să nu fie identică pentru toate alineatele 2, 3 și 4, astfel la alineatul 2) închisoarea de la 3 la 7 ani de modificat: ”cu închisoare de la 3 la 5 ani”.

26. La art. I p. 85-87, 89, 93, 96, 108, 114 din proiect, a nu accepta propunerea de excludere a lit. b) alin 2) art. 241, lit a) alin 2) art. 242/3, lit. b) alin 2) art. 243, lit. b) alin 2) art. 245, 252 alin 2) lit a), lit. b) alin. 2) art. 256, lit. b) alin 2) art. 261/1, lit b) alin 2) art. 276,

27. La art. I p. 90 din proiect, prin care abrogă litera i) alineatului 1) a articolului 245⁹ din Codul penal nu se acceptă și se exclude modificarea propusă.

28. La art. I p. 92 din proiect, prin care se modifică articolul 251 din Codul penal prin completarea cu textul „care au cauzat daune în proporții mari” nu se acceptă și se exclude modificarea propusă.

29. La art. I p. 97 din proiect, la alin. 2), 3) art. 259 Cod penal se propune modificarea sancțiunii pentru a putea fi aplicate măsurile speciale în investigarea faptelor infracționale, respectiv la alin 2) se propune ca pedepsa închisoarea ” pînă la 3 ani” de modificat ”pînă la 6 ani”, la alineatul 3) cifra ”5” de modificat cu cifra ”6”.

30. La art. I p. 99 din proiect, cifra 5 de modificat cu cifra 6. Se propune modificarea sancțiunii pentru a putea fi aplicate măsurile speciale.

31. La art. I p. 106 din proiect, prin care se propune introducerea art. 260/8 Cod penal, la alin. 1) cuvintele: ”cunoscînd că operațiunea este efectuată” se propune a fi excluse din text.

32. La art. I p. 123 din proiect, prin care Codul penal se completează cu articolul 289⁴ în denumirea articolului și în dispoziția alineatului 1), cuvintele ” a obiectivelor militare” se modifică cu cuvintele ” a obiectivelor militare restricționate”

33. La art. I p. 125 din proiect, prin care art. 292 alineatul (2) litera b) Codul penal se propune a fi abrogat - nu se acceptă. La articolul 292 alineatul (2) litera b) Codul penal, cuvintele ”alte urmări grave,” se modifică cu ” daune în proporții deosebit de mari”

34. La art. I p. 126 din proiect, prin care art. 295² alineatul (3) litera b) Codul penal se propune a fi abrogat - nu se acceptă. La 295² alineatul (3) litera b) Codul penal, cuvintele cuvintele „soldate cu alte urmări grave” se modifică cu cuvintele „care au cauzat daune în proporții mari”.

35. La art. I p. 128 din proiect, prin care articolul 297 litera b) Codul penal se propune a fi abrogat - nu se acceptă. La art. 297 litera b) Codul penal, cuvintele ”alte urmări grave,” se modifică cu ” cauzarea daunelor în proporții deosebit de mari,”.

36. La art. I p. 129 din proiect, prin care articolul 298 litera b) Codul penal se propune a fi abrogat - nu se acceptă. La articolul 298 litera b) Codul penal cuvintele "alte urmări grave," se modifică cu "daune în proporții deosebit de mari,".

37. La art. I p. 130 din proiect, prin care articolul 300 litera b) Codul penal se propune a fi abrogat - nu se acceptă. La articolul articolul 300 litera b) cuvintele "alte urmări grave," se modifică cu "daune în proporții deosebit de mari,".

38. La art. I p. 131 din proiect, prin care articolul 301 litera b) Codul penal se propune a fi abrogat - nu se acceptă. La articolul articolul 300 litera b) cuvintele "alte urmări grave," se modifică cu "daune în proporții deosebit de mari,".

39. La art. I p. 132 din proiect, prin care se indică modificarea articolul 303 Codul penal cu excluderea cuvântului "ilegal" - nu se acceptă.

Se propune la alin 1) cuvintele: "Amestecul, sub orice formă," de modificat cu cuvântul "Îngerința". La fel se propune a exclude sintagma : "sau de a obține propunțarea unei hotărâri judecătorești ilegale".

40. La art. I p. 135 din proiect, prin care se propune modificarea art. 307 alin. 1) Cod penal, cuvântul "vătămării" de schimbat cu cuvântul "defavorizării".

41. La art. I p. 139 din proiect, prin care se modifică articolul 314 din Codul penal, în dispoziția alineatului 2) cuvintele "sau prin promisiune ori" se exclud, iar cuvintele "patrimoniale ori nepatrimoniale" se substituie cu cuvintele "sub orice formă".

La alineatul 4) art. 314 Cod penal, după cuvântul inculpat de adăugat cuvintele "avocat, reprezentant legal".

42. La art. I p. 140 din proiect, prin care se modifică articolul 315 din Codul penal, în dispoziția alineatului 2) după cuvintele "desfășurării urmării penale," se adaugă textul "cu scopul de a împiedica examinarea multilaterală, deplină și obiectivă a urmării penale, sau dacă această acțiune a cauzat daune morale sau materiale bănuitului, învinuitului, martorului, părții vătămate sau reprezentanților acestora ori dacă l-a făcut pe vinovat să se eschiveze de la răspundere,"

43. La art. I p. 143 din proiect prin care se modifică art. 322 cuvintele "sau accesoriile acestora" se propune a fi excluse, iar la alineatul 3) după cuvântul primirea de adăugat cuvântul "păstrarea" și a exclude cuvintele "sau accesoriile". La alineatele 6) și 8) art. 322 din proiectul de lege, cuvintele "incendiare" se propune a fi exclus.

44. La art. I p. 168 din proiect prin care se propune modificarea denumirii articolului, a dispoziției și sancțiunea de la art. 361 alin. 1) Cod penal nu se acceptă. La alineatul 2) art. 361 nu se acceptă abrogarea literei b). Nu se acceptă introducerea unui nou alineat cu nr. 3) la art. 361 Cod penal.

În situația în care nu se acceptă modificarea propusă și se menține art. 361 al 3), se propune ca în dispoziția alineatului 3) a articolului 361 Codul penal cuvintele "înstrăinare ori înstrăinarea" se modifică cu cuintele "vînzare ori vînzarea".

45. La art. I p. 169 din proiect, prin care se expune articolul 362 Codul penal trecerea ilegală a frontierei de stat într-o redacție nouă - nu se acceptă.

46 La art. II p. 1 din proiect nu se acceptă modificarea propusă de completare a art. 16 alineatul (2) din Codul contravențional cu cifra 56² și se exclude această modificare.

47. La art. 18 alineatul 1) cifra "20" de modificat cu cifra "50".

48. La art. II p. 2 din proiect, prin care se expune articolul 30 alineatul (5¹) al Codului contravențional într-o redacție nouă, cuvintele "alineatul (2) și (3)," se substituie cu cuvintele "alineatele (2) – (4),".

La articolul 30 alineatul (7) din Codul contravențional din proiectul de lege, cuvintele "se sustrage de la procesul contravențional." să fie înlocuite cu cuvintele "citată în modul prevăzut de prezentul cod, se sustrage de la procesul contravențional.", iar cuvintele "reținerii persoanei sau din momentul autodenunțării." să fie înlocuit cu cuvintele "aducerii silite, reținerii persoanei sau din momentul autodenunțării."

49. La art. II p.11 din proiect, nu se acceptă modificarea propusă de completare Codului contravențional cu articolul 79¹ Publicitatea în scopul obținerii ilegale de organe, țesuturi și celule umane sau privind donarea ilicită a acestora.

50. La art. II p. 15 din proiect, nu se acceptă modificarea propusă de completare Codului contravențional cu articolul 265¹.

51. La art. II p. 20 din proiect, nu se acceptă modificarea propusă de completare Codului contravențional cu articolul 324¹.

52. La art. II p. 21 din proiect, nu se acceptă modificarea propusă de completare Codului contravențional cu articolul 331¹.

53. La art. II p. 33 din proiect, la articolul 400 alineatul (1) nu se acceptă introducerea cifrei „79¹”, iar la alineatul (4), nu se acceptă substituirea cifrei „324” cu cifra „324¹”.

54. La art. II p. 35 din proiect, nu se acceptă modificarea propusă de completarea articolului 402 Codului contravențional cu alineatul (1¹).

55. La art. II p. 37 din proiect, la articolul 415 alineatul (1) textul „366-370 alin. (1), art. 371-373³” se substituie cu textul ” 56², 56³, 366-370 alin. (1), art. 371-373³”, iar la alineatul (4) lit. b) textul ”366–374” se substituie cu textul 56², 56³, 366–374”.

56 La art. II p. 41 din proiect, la articolul 423¹⁰ nu se acceptă modificarea alineatului (3) și (4).

Motivare

Se propune ca la momentul expedierii cauzei penale în judecată spre examinare în fond, termenul de prescripție să se întrerupă, fără a mai curge un termen nou, acest lucru va exclude tergiversarea examinării cauzelor penale. Potrivit modificărilor propuse ar exista riscul ca odată ce începe un nou termen, părțile să fie interesate și mai mult la tergiversarea examinării cauzelor ușoare și mai puțin grave în judecată, astfel ca să expire noile termene.

Se propune de clarificat momentul în care începe suspendarea curgerii prescripției și anume momentul depunerii solicitării de eliberarea acordului privind pornirea urmăririi penale sau acordarea imunității acordate prin lege.

Se propune de indicat expres la care procedură de reluare a examinării cauzei penale începe să curgă un nou termen de prescripție, în cazul admiterii cererii de reluare. CPP prevede mai multe tipuri de reluare a examinării cauzei penale și în

acestea la fel pot fi cazuri de examinare a cauzei în lipsa persoanei care se sustrage de la judecare. Exemplu: potrivit art. 31 al. 2) CPP după începerea cercetării judecătorești, orice schimbare intervenită în completul de judecată impune **reluarea** de la început a cercetării judecătorești. Reluarea examinării cauzei se poate face și după întoarcerea judecătorului din deliberare conform art. 378 CPP. Reluarea examinării cauzei se face și atunci când dosarul se întoarce la reexaminare în instanța de fond sau de apel, sau chiar la examinarea cererii de revizuire, a se vedea art. 462 al. 2), 435 al. 1) p. 2) lit. c) și d), 449 al. 1 p. 2 CPP. În toate aceste cazuri ar putea exista cazuri de judecare în lipsa inculpatului care se sustrage de la judecată.

La articolul 65 se propune o redacție nouă a alineatului (4) în care se indică că la liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen sau la înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, termenul de executare a pedepselor complementare să se calculeze din momentul executării în penitenciar a pedepsei cu închisoarea.

În proiectul de lege nu este clar când apare - momentul executării în penitenciar a termenului stabilit de instanță, în condițiile art. 91 și 92 CP, adică la momentul când persoana intră în penitenciar, sau când deja a executat o parte din pedeapsă. La art. 186 al. 1) CPP **momentul executării** hotărârii judecătorești privind aplicarea măsurii preventive cu arestul se are în vedere momentul reținerii persoanei și plasării în penitenciar, adică momentul începerii executării. La art. 257¹ al. 4) din Codul de executare găsim termenul de momentul executării efective a termenului pedepsei, ceea ce înseamnă perioada efectivă aflată în închisoare.

În noul alineat 1¹ al art. 85 CP din proiect, se repetă în totalitate prima frază din al. 1, fără a se specifica că se referă la alte pedepse decât închisoarea.

Prin modificările la art. 90 al. 4) CP, în coroborare cu modificările sancțiunilor de la art. 165 al. 1) și 2) CP, persoanele condamnate pentru infracțiunea de trafic de persoane, prevăzută la art. 165 al. 1) CP vor putea fi eliberați condiționat de pedeapsă cu închisoare la încheierea unui acord de recunoaștere a vinovăției, sau dacă vor recunoaște probele de la urmărirea penală și pedeapsa minimă de 6 ani se va reduce cu ¼ sau respectiv 1/3 conform art. 80 și 80/1 CP. Persoanele învinuite de comiterea traficului de persoane conform art. 165 al. 2 CP vor putea fi eliberate condiționat de pedeapsa cu închisoarea la încheierea unui acord de recunoaștere a vinovăției, dacă vor recunoaște probele de la urmărirea penală, sau vor încheia un acord de recunoaștere a vinovăției și pedeapsa minimă de 6 ani se va reduce cu ¼ sau respectiv 1/4 conform art. 80 și 80/1 CP. În cazul încheierii unui acord de recunoaștere a vinovăției, aceștia din urmă ar putea fi eliberate condiționat de răspundere penală în cazul în care vor recunoaște probele de la urmărirea penală, respectiv din pedeapsa minimă de 7 ani cu închisoare, va fi scăzut 1/3 conform prevederilor art. 90 CP.

Sunt de părerea că suspendarea condiționată cu executarea închisorii nu este oportună pentru infracțiunile sexuale și anume art. 171 – violul, 172 - acțiuni cu caracter sexual neconsimțite, 173 - hărțuirea sexuală, art. 174 - actul sexual cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani, 175 - acțiuni cu caracter sexual săvârșite cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani, art. 175¹ - ademenirea minorului în scopuri sexuale, 206 al. 1 – traficul de copii, art. 208¹ - Pornografia infantilă, 208² -

Recurgerea la prostituția practică de un copil, precum și în cazul infracțiunii de violență în familie prevăzute de art. 201¹ CP.

La fel se propune excluderea mențiunilor despre neaplicarea art. 90¹ CP față de faptele prevăzute la art. 166¹ alin. (4) deoarece este o infracțiune deosebit de gravă (pedepsită cu închisoare de pînă la 15 ani) și intră în categoria infracțiunilor deosebit de grave.

Motivele propunerilor de modificare a celor indicate în proiectul de lege pentru al. 4 art. 90¹ CP se mențin aceleași ca și la p. 6. din motivarea de mai sus. În acest caz se modifică se aplică interdicția doar pentru alineatele (2) – (4) art. 201¹ Cod penal. La fel se propune excluderea mențiunilor despre neaplicarea art. 90¹ CP față de faptele prevăzute la art. 166¹ alin. (4) deoarece este o infracțiune deosebit de gravă (pedepsită cu închisoare de pînă la 15 ani) și intră în categoria infracțiunilor deosebit de grave.

Articolul 361 CP prevede răspundere pentru folosirea documentelor oficiale false, care poate fi comisă din interes material.

Prin noul articol cu nr. 126² se propune introducerea unei noi noțiuni și anume cea de depășire substanțială. Prin depășire substanțială, în sensul art. 330², se propune a se înțelege diferența care depășește 20 de salarii medii pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei, dintre averea deținută la momentul accederii în funcție și veniturile obținute în perioada exercitării funcției (inclusiv veniturile membrilor de familie sau al concubinelor/concubinei), pe de o parte, și averea deținută, inclusiv cheltuielile realizate în această perioadă, pe de altă parte.”

Noțiunea de depășire substanțială nu indică pentru ce perioadă de timp se iau în calcul veniturile deținute și cheltuielile. Pentru că persoana care are o vechime de muncă mai mare, ex. 20 ani, ar putea să aibă o diferență mai mare dintre venituri și cheltuieli. În acest caz este necesar a se stabili un termen în interiorul căruia se calculează veniturile și cheltuielile pentru cei care au o vechime în muncă mai mare, pentru că urmează a se lua în calcul averile și veniturile inclusiv a membrilor familiei și concubinilor. Această limită este necesară pentru a nu admite interpretarea extensivă și defavorabilă a legii penale.

Spre exemplu în art. 11 al. 3) din Legea privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, și ar.11 din Legea privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative, diferența dintre avere, cheltuieli și venituri, se face pentru o perioadă determinată - ultimii 12 ani. Se consideră că judecătorul nu corespunde criteriului de integritate financiară dacă Comisia de evaluare are dubii serioase determinate de faptul că diferența dintre avere, cheltuieli și venituri, pentru ultimii 12 ani, depășește, în total, 20 de salarii medii pe economie, în cuantumul stabilit de Guvern pentru anul în care a început evaluarea judecătorului. Respectiv se propune de a fi stabilită cu ce perioadă din urmă se pot face calculele veniturilor și cheltuielile, pentru a exista o previzibilitate și o limită a arbitrarului, precum și echivalentul a 20 de salarii medii pe economie prognozate să fie modificate cu 30 de salarii medii pe economie prognozate.

Nu se acceptă completarea art. 149 din Codul penal cu alineatul 1¹) și se propune excluderea modificării propuse. Nu este convingătoare necesitatea agravării răspunderii pentru lipsirea de viață din imprudență de către o persoană care gestionează sau lucrează pentru o organizație obștească sau nestatală. În același timp nu există răspundere diferențiată pentru aceste persoane pentru cauzarea din imprudență a vătămării grave sau medii a integrității corporale.

Nu pot fi reținute motivele indicate în nota la proiectul de lege, nu poate fi acceptată propunerea ca în sancțiunea alineatului (1) a articolului 165 CP – pentru trafic de persoane, ca limitele pedepsei să fie micșorate și pedeapsa cu închisoarea de la 6 la 12 ani să fie substituită cu închisoare în limita de la 6 la 10 ani. Pentru alineatul 2) a aceluiași articol nu poate fi acceptată schimbarea limitelor sancțiunii cu închisoare de la 7 la 15 ani, să fie substituită cu închisoare în limita de la 7 la 12 ani. Dacă s-ar accepta schimbarea sancțiunii de la alin 2) art. 165 CP, infracțiunea de trafic de persoane cu semne agravante, ar trece din categoria infracțiunilor deosebit de grave – în cele grave.

În proiectul de lege se propune completarea Codului penal cu un nou articol cu nr. 177¹ care potrivit alin 1) prevede răspundere pentru: - prezentarea ilegală sub o identitate falsă ori atribuirea unei asemenea identități altei persoane, prin **semnarea unui act de dispoziție**, înregistrarea și/sau utilizarea conturilor de utilizatori pe platformele de socializare, portalurilor web, adreselor poștale electronice, numerelor de telefon, a cardurilor de acces sau a altor servicii ale societății informaționale, cu excepția utilizării unor pseudonime care nu duc atingere identității sau pseudonimelor unor altor subiecți de date, pentru a induce sau a menține în eroare în scopul producerii unei consecințe juridice.

Se propune ca dispoziția acestui articol să sancționeze inclusiv cei care utilizează un document oficial (act de identitate) veridic, care a fost eliberat pe numele unei alte persoane, sau copii de pe acesta.

Acest articol în redacția inițial propusă de autor va constitui concurentă de aplicare pentru art. 361 – falsificarea documentelor oficiale și 332 – fals în actele publice, proiectul de lege prevede o pedeapsă mai blândă pentru persoanele care semnează acte de dispoziție prin care atribuie o identitate falsă altei persoane, prin **semnarea unui act de dispoziție**. Pentru aceasta faptă, proiectul de lege prevede ca sancțiune închisoare de la 6 luni până la 1 an. Pentru falsificarea documentelor oficiale de atribuire a identității false există răspundere penală conform art. 361 CP.

Actualmente art. 361 Cod penal, prevede răspundere penală pentru confecționarea documentelor oficiale false, iar un act de dispoziție constituie și el document fals, care acordă drepturi de a se identifica sub numele unei alte persoane, conform art. 361 al. 1) CP fapta se pedepsește cu pedeapsa cu închisoare de până la 2 ani.

În cazul persoanelor publice, pentru semnarea unui act de dispoziție cu date ce nu corespund adevărului survine răspunderea penală pentru falsul în acte publice, potrivit art. 332 CP, adică - înscrierea de către o persoană publică, în documentele oficiale a unor date vădit false, precum și falsificarea unor astfel de documente, dacă aceste acțiuni au fost săvârșite din interes material sau din alte interese personale, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 850 la 1350 unități convenționale sau cu

închisoare de pînă la 2 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

Art. 361 și 332 CP au și aliniate agravante, pentru confecționarea și deținerea documentelor oficiale false, ceea ce nu conține noul articol 177¹ din proiectul de lege.

La alin (2) a articolului 177¹ din proiect se propune să se instituie răspundere penală pentru prezentarea ilegală sub o identitate falsă ori atribuirea unei asemenea identități altei persoane, prin **fabricarea și/sau utilizarea** frauduloasă a unui act de identitate din sistemul național de pașapoarte, legitimație, permis, diploma, certificat, extras, cazier, a unui cont de plăți a numerelor de înmatriculare auto, polițelor de asigurare, sau oricare alt act sau mijloc prin care se pretinde o anumită calitate, pentru a induce sau a menține în eroare în scopul producerii unei consecințe juridice.

Aceleași fapte sunt prevăzute la art. 361 Cod penal, fabricarea și utilizarea documentelor oficiale false, iar pașapoartele, legitimațiile, permisele, diplomele, cazierul sunt din categoria documentelor oficial false. Dacă s-ar accepta alineatul 2 al. art. 177¹ din proiect, art. 361 din Codul penal ar deveni inaplicabil în caz de falsificare, utilizare și vinderea acestor tipuri de documente oficiale, iar persoanele care vor comite astfel de fapte vor fi atrase la răspundere conform art. 177¹ al. 2) care prevede o pedeapsă cu amendă în mărime de la 2500 la 10000 de unități convenționale sau cu închisoare de la 6 luni până la 3 ani.

La articolul 181 alineatul (1), litera c) al Codului penal semnul calificativ: "săvârșită cu periclitarea vieții persoanei" urmează a fi concretizat și anume " cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viața sau sănătatea persoanei ori cu amenințarea aplicării unei asemenea violențe;

La articolul 181 alineatul (1), litera e) agravanta „soldată cu alte urmări grave,” nu necesită a fi exclusă, dar urmează a fi concretizată prin cauzarea daunelor în proporții mari.

În proiectul de lege privind modificarea Codului penal se propune completarea Articolului 181² cu alineatul (6) prin care persoana care a săvârșit acțiunile prevăzute la alin. (1)-(5) să fie liberată de răspundere penală dacă **a contribuit activ la descoperirea sau la contracararea infracțiunii**

- prin autodenunțare,
- prin denunțarea și facilitarea tragerii la răspundere penală a altor persoane care au săvârșit ori au contribuit la săvârșirea infracțiunii,
- prin predarea benevolă a mijloacelor financiare ce constituie obiectul material al infracțiunii,
- prin indicarea sursei de proveniență a acestor mijloace financiare.

Nu poate fi considerată predare benevolă a mijloacelor financiare ce constituie obiectul material al infracțiunii, dacă au fost ridicate la reținerea persoanei, precum și la efectuarea acțiunilor de urmărire penală pentru depistarea și ridicarea acestora."

Referitor la redacția alin. (1) și (2) a art. 185/1 din Codul penal, se propun modificările pentru a reglementa în ansamblu încălcarea drepturilor morale ale autorului și interpretului, ținând cont de faptul că formularea propusă conține unele noțiuni improprii legislației din domeniul dreptului de autor (de ex. autorat, coautorat), pentru asigurarea clarității acțiunilor pasibile de răspundere penală, urmează a se reglementa separat faptele în acest sens ce vizează dreptul de autor și drepturile conexe, cu enumerarea drepturilor în conformitate cu prevederile Legii nr. 230/2022. Aceste modificări au fost înaintate inclusiv și propunerea AGEPI.

În proiectul de lege propus, sancțiunea alineatelor 1 și 2 sunt aceleași, deși sunt fapte diferite inclusiv din punct de vedere al pericolului social.

Propunerea de completare a Codului penal cu art. 185⁵ Cod penal, care să prevadă răspunderea penală pentru încălcarea regulilor de gestiune colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe, se justifică prin faptul că potrivit Legii nr. 230/2022, exercitarea gestiunii colective presupune reguli clar reglementate. Astfel, pornind de la rolul și misiunea organizațiilor de gestiune colectivă, regulile de gestiune colectivă au drept scop asigurarea unor standarde înalte de administrare, gestiune financiară, transparență și raportare, iar încălcarea acestora urmează să fie sancționată.

Răspunderea penală pentru încălcarea acestor reguli se impune având în vedere că unul din efectele de bază ale nerepartizării și neachitării în modul stabilit de lege a remunerației, lipsește titularul de drepturi de dreptul de a beneficia de remunerație pentru utilizarea operelor sale și a altor obiecte protejate. În ceea ce privește comisionul de gestiune, reținerea acestuia într-un alt quantum decât cel stabilit de lege, la fel, diminuează suma remunerațiilor colectate și care sunt destinate titularilor de drepturi pentru utilizarea operelor lor și a altor obiecte protejate.

Această modificare se propune la solicitarea AGEPI.

La art. I p. 45 din proiect nu se acceptă modificarea propusă de înăsprirea sancțiunii la art. 193 al. 1 și 2 Cod penal, nu există o explicație a motivului din care se înăsprește pedeapsa.

Sancțiunea art. 191 al. 1 CP astăzi prevede închisoare de până la 3 ani, Prin micșorarea acestei sancțiuni cu închisoare de până la 1 an, se va face ca pentru delapidarea averii străine să se aplice o pedeapsă mai mică decât pentru infracțiunea de furt. Pentru infracțiunea de furt art. 188 al. 1 CP pedeapsa este cu închisoare de până la 2 ani.

Prin proiectul de lege se indică ca la articolul 191 alineatul (1), în dispoziție, cuvântul „**însușirea**” se substituie cu cuvântul „sustragerea”. Această modificare va face inaplicabile alte articole din codul penal 196, 240, pentru că nu va mai exista însușire ci sustragere prin delapidare.

Articolul 196. Cauzarea de daune materiale prin înșelăciune sau abuz de încredere

(1) Cauzarea de daune materiale în proporții mari proprietarului prin înșelăciune sau abuz de încredere, **dacă fapta nu constituie o însușire,**

(4) Cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari prin înșelăciune sau abuz de încredere, **dacă fapta nu constituie o însușire,**

Articolul 240. Utilizarea contrar destinației a mijloacelor din împrumuturile interne sau din fondurile externe

(1) Utilizarea contrar destinației a mijloacelor din împrumuturile interne sau din fondurile externe, **dacă fapta nu constituie o însușire.**

(2) Utilizarea contrar destinației a subvențiilor, donațiilor sau ajutoarelor umanitare în proporții mari, **dacă fapta nu constituie o însușire,**

(3) Utilizarea contrar destinației a împrumuturilor interne, a granturilor, creditelor, precum și a împrumuturilor externe, în proporții mari, **dacă fapta nu constituie o însușire,**

În situația în care se modifică dispoziția art. 191 al. 1) urmează a fi modificate și dispozițiile art. 196 și 240 CP.

Articolului 199⁵ din Codului penal care prevede răspundere pentru fapta de accesul neautorizat cu detectoare de metale sau cu alte aparate de teledetecție și

utilizarea lor în siturile arheologice sau în zonele cu potențial arheologic, a fost modificată la 09.06.2022 prin legea nr. 156.

Prin micșorarea sancțiunii de la al. 1 art. 206 CP – persoanele care vor comite trafic de copii vor putea fi sancționați cu pedeapsa minimă de 7 ani, iar dacă va exista acord de recunoaștere, din limita minimă a pedepsei de 7 ani închisoare se va putea scădea 1/3 și astfel va putea fi aplicată pedeapsa de închisoare pe termen de 4 ani și 9 luni, după care se va putea aplica 90 CP, deoarece art. 206 al. 1) este o infracțiune gravă, a cărei pedeapsă maximă este închisoare de până la 12 ani. Potrivit al. 1 art. 90 CP condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei va putea fi aplicată la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție.

Prin proiectul de lege, se competează Codul penal cu articolul 206¹ care încriminează fapta de utilizarea rezultatelor muncii sau serviciilor unei persoane care este victimă a traficului de copii. Conform al. (2) persoana care a săvârșit fapta prevăzută la alin. (1) este liberată de răspundere penală în cazul în care a declarat benevol despre comiterea de către alte persoane a infracțiunilor de trafic de ființe umane sau trafic de copii, a ajutat la descoperirea infracțiunilor respective **sau a contribuit activ la cercetarea acestor cazuri**. Cercetarea cazurilor de trafic de copii este o atribuție și o obligație proactivă a organului de urmărire penală, respectiv făptuitorul poate contribui la descoperirea infracțiunii și nu la cercetarea cazului.

Prin modificările propuse în proiectul de lege la art. 207¹ din Codul penal, se propune ca fapta de neînsoțire a copilului în țară să fie pedepsită ca infracțiune. În același timp această normă este una neclară și va crea loc de interpretări abuzive pentru că nu se indică în ce perioadă de timp de la neînsoțirea copilului în țară survine răspunderea. Se creează riscul ca în multe litigiile dintre soți și fostii soți, la desfacerea căsătoriei, se vor solda cu dosare penale pentru a se face presiuni pe unii dintre soți. Interdicția copiilor între 16 și 18 ani de a călători fără acordul ambilor părinți înafara țării ar duce la încălcarea dreptului acestora la libera circulație. Convenția Nr. 67 din 25-10-1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii se aplică copiilor de până la vârsta de 16 ani și nu este obligatorie răspundere penală. Nu se specifică ce va fi cu copiii care au fost stabiliți după divorț la domiciliul unuia dintre părinți și au plecat cu traiul peste hotare cu acest părinte.

Articolul 213¹ prevede răspundere pentru publicitatea în scopul obținerii ilegale de organe, țesuturi și celule umane sau privind donarea ilicită a acestora, această faptă prezintă un pericol social sporit și urmează a fi încriminată de Codul penal.

Articolul 218 alineatul (5) din Codul penal, prevede la moment răspundere pentru survenirea altor urmări grave. Această agravantă nu trebuie exclusă dar concretizată ca fiind fapta ce a dus la decesul persoanei. În caz contrar fapta de prescrierea ilegală sau încălcarea regulilor de circulație a drogurilor care au cauzat din imprudență vătămarea sănătății persoana va fi una agravantă, iar cea care a dus la decesul unei persoane va fi neîncriminată de agravanta de la alin 5) art 218 CP.

Modificarea propusă în dispoziția alineatul 1) art. 220¹ din Codul penal nu se acceptă. Această normă penală a fost introdusă prin Legea nr.316 din 17.11.2022, în vigoare 09.01.2023 și modificarea într-o perioadă scurtă de timp ar duce la

instabilitatea legii penale. Modificările propuse vor duce la interpretarea extensivă a legii penale pentru că nu face claritate ce se înțelege **reprezentarea unei părți intime a corpului persoanei**. Nu ar fi clar ce se are în vedere transmiterea, prin intermediul tehnologiilor informaționale sau comunicațiilor electronice, a imaginilor video care conțin **reprezentarea unei părți intime a corpului persoanei**, în scopul obținerii direct sau indirect, unor venituri.

Articolul 245⁹ al. (1) lit. i) prevede răspundere pentru încălcarea legislației privind convocarea și desfășurarea adunării generale a asociațiilor (acționarilor) societății comerciale care a cauzat daune în proporții mari, săvârșită prin: i) orice alte acțiuni săvârșite în scopul stabilirii unui control **ilegal** asupra societății comerciale. Aceste fapte necesită a fi încriminate în Codul penal.

Articolul 251 din Codul penal prevede răspundere pentru însușirea, înstrăinarea în cazurile nepermise de lege, tăinuirea bunurilor gajate, înghețate, luate în leasing, sechestrate sau confiscate.

Atunci când se înstrăinează un bun sechestrat, acțiunile sunt îndreptate inclusiv împotriva eschivării de la executarea unei hotărâri de judecată, bunurile în majoritatea cazurilor sunt obiectul litigiului dintre 2 părți, care în multe cazuri îl revendică. Prin înstrăinarea bunului sechestrat prejudiciul este unul posibil pentru viitor, el va putea fi stabilit doar la executarea hotărârii de judecată, dar litigiile civile se examinează mai mulți ani și respectiv se va surveni și prescripția atragerii la răspundere penală. Prin înstrăinarea bunurilor sechestrate ca măsură asiguratorie de instanța de judecată, se aduce atingere dreptului de executare a hotărârilor de judecată.

Dacă se va accepta modificarea prin stabilirea proporțiilor mari la art. 251 Cod penal, în coraborare cu propunerile de completare a Codului contravențional cu art. 265¹, cei care vor însuși, înstrăina în cazurile nepermise de lege, sau vor tăinui bunurile gajate, înghețate, sechestrate sau confiscate în sumă de pînă la 20 salarii medii lunare pe economie egal la moment cu 234 000 lei, persoanele fizice vor purta răspundere contravențională sub formă de amendă de la 250 la 400 u.c. egal cu 12 500 – 20 000 lei, iar persoana juridică cu amendă de la 1 000 la 1 5000 u.c. egal cu 50 000 -75 000 lei.

În Codul penal se propune introducerea Articolul 289⁴ care va prevedea răspundere pentru pătrunderea neautorizată pe teritoriul zonelor militare restricționate sau a obiectivelor militare.

Avînd în vedere că se va sancționa pătrunderea neautorizată pe teritoriul zonelor militare restricționate, urmează a se stabili că răspunderea survine și atunci când se va pătrunde neautorizat la obiectivele militare tot din categoria celor restricționate. Urmează a se lua în calcul că potrivit Legii 147/2017 prin obiectiv militar se înțelege - imobile, echipamente, instalații, cum ar fi: cazărmi, tabere sau raioane de dispunere a uneia ori a mai multe unități militare, depozite, gări, porturi, aeroporturi, aerodromuri, poligoane, nave, ambarcațiuni, aeronave, transporturi militare, aflate în gestiune ori încredințate pentru pază și apărare Armatei Naționale.

La art. 292 alineatul (2) litera b) Codul penal se propune ca calificativul agravant - alte urmări grave - să fie modifica în - daune în proporții deosebit de mari.

La art. 295² alineatul (3) litera b) Codul penal se propune a fi abrogat - nu se acceptă. 295² alineatul (3) litera b) Codul penal, se propune agravanta - alte urmări grave, să fie modificată și concretizată că prin aceasta se are în vedere daune în proporții mari.

Prin proiectul de lege se propune excluderea de la articolele 297 litera b), 298 litera b), 300 litera b), 301 litera b) din Codul penal a cuvintelor - alte urmări grave. Consider că această prevedere nu trebuie exclusă, dar trebuie concretizată ca fiind - daune în proporții deosebit de mari.

Obiectul infracțiunii de la art. 303 CP - amestec în înlăptuirea justiției și în urmărirea penală, este activitatea instanțelor de judecătorești și a organelor de urmărire penală. Obiect facultativ al infracțiunii este personalitatea judecătorului, procurorului și a ofițerului de urmărire penală, participanții la proces sau participanților la proceduri, atunci când asupra acestor persoane se comit acțiuni ce ar limita drepturile prevăzute de legislația procesual penală, prin rugăminți, promisiuni, cereri, amenințări. Este de remarcat că legea penală nu stabilește care sunt formele amestecului și indică că amestecul poate fi în orice formă. Dacă s-ar exclude cuvântul ilegal de la alin 1, ar duce la interpretarea abuzivă a dispozitivului acestui articol și se va încadra orice cerere, demers, acțiune în scopul de a obține pronunțarea unei hotărâri judecătorești, chiar și legale. Din motivele expuse nu poate fi acceptată modificarea în dispoziția al. 1. prin excluderea cuvântului – ilegal.

În proiectul de lege, articolul 314 are un nou conținut. La alineatul 2) se propune a fi incriminate **determinarea**, prin constrângere sau **prin promisiune** ori dare de bani, bunuri sau **de alte avantaje patrimoniale ori nepatrimoniale**, a bănuitului, învinuitului, inculpatului la depunerea de declarații mincinoase, precum și la eschivarea de la depunerea declarațiilor în cadrul urmăririi penale ori judecării cauzei penale în instanța de judecată națională sau internațională,

Bănuitul sau învinuitul este în drept și nu este obligat să facă declarații. Dacă împreună cu avocatul vor adopta o tactică de apărare și va fi îndeamnat de către avocat de a nu face declarații pentru că în așa fel își va ușura situația bănuitul, învinuitul, sau inculpatul, în asemenea cazuri va exista un determinarea prin promisiunea unui avantaj nepatrimonial, dar în astfel de cazuri nu trebuie să existe raspundere penală.

Astfel se propune excluderea din dispoziția alin 2) din proiect cuvintele "sau prin promisiune ori", iar cuvintele "patrimoniale ori nepatrimoniale" se substituie cu cuvintele "sub orice formă". În dispoziția art. 324 CP se regăsește sintagma – avantaje sub orice formă.

Divulgarea intenționată a datelor urmăririi penale de către persoana care efectuează urmărirea penală, judecătorul de instrucție, ofițerul de investigații sau de către persoana abilitată cu controlul asupra desfășurării urmăririi penale urmează a fi supusă răspunderii, dar nu orice acțiune de acest fel, altfel nici consultantul judecătorului de instrucție, nici consultantul procurorului și chiar nici greșierul nu va putea avea acces, procurorul și ofițerul de urmărire penală nu vor putea comunica cu presa nici într-un caz. Nu este clar ce informație codul penal califică ca – date de urmărire penală, pentru că nu orice date din proces trebuie secretizate, la unele materiale trebuie să aibă acces chiar părțile în procesul de control judiciar la judecătorul de instrucție. Din acest motiv se propune ca urmărirea penală să survină

doar în cazurile dacă această acțiune a fost comisă cu scopul de a împiedica examinarea multilaterală, deplină și obiectivă a urmăririi penale, sau dacă această acțiune a cauzat daune morale sau materiale bănuitului, învinuitului, martorului, părții vătămate sau reprezentanților acestora ori dacă l-a făcut pe vinovat să se eschiveze de la răspundere. În așa fel se va elimina aplicarea abuzivă a acestei legi penale.

În proiectul de lege se propune modificarea titlului articolului 361 Codul penal cu excluderea cuvântului "vânzare". Deși se propune includerea unui nou alineat la art. 361 CP care încriminează faptele prevăzute la alin 1 și 2 în scop de înstrăinare și nemijlocit înstrăinarea documentelor oficiale, a imprimatelor, ștampilelor sau sigiliilor false, însăși înstrăinarea nu se regăsește în denumirea articolului.

Nu se acceptă ca dispoziția alineatului 3) a articolului 361 Codul penal să prevadă răspundere agravantă pentru "înstrăinare ori înstrăinarea" deoarece înstrăinare înseamnă a trece cuiva, inclusiv prin vânzare, sau cu titlu gratuit stăpânirea unui obiect, în cazul din speță documentele oficiale, imprimatele, ștampilele sau sigiliile false, precum și sustragerea acestora. Consider că cel care transmite unui asemenea obiect fals mai întâi îl deține și după aceasta îl transmite. Consider oportun ca agravanta de la alin 3 să prevadă răspundere doar pentru cazurile de falsificare în scop de vânzare sau pentru vânzarea acestora. Astfel se va concretiza norma penală de la alin 3) art. 361.

Autorul propune Articolul 362 într-o nouă redacție cu următorul cuprins:

„Articolul 362. Trecerea ilegală a frontierei de stat

Trecerea frontierei de stat a Republicii Moldova prin eludarea sau sustragerea de la controlul efectuat la trecerea acesteia, însoțită de violență sau săvârșită cu aplicarea armei,

se pedepsește cu închisoare de la 5 la 8 ani.”.

Această modificare nu poate fi acceptată deoarece va surveni răspunderea penală doar în cazurile când făptuitorii vor trece ilegal frontiera de stat a Republicii Moldova și fapta va fi însoțită de violență sau cu aplicarea armei. Dacă trecerea ilegală a frontierei de stat va avea loc, prin locuri interzise, prin eludarea sau sustragerea de la controlul de frontieră și nu va fi însoțită de aplicarea violenței sau cu folosirea armei, nu va exista răspundere penală. Pentru comparație, în Codul penal român a existat răspundere penală pentru trecerea ilegală a frontierei de stat, ulterior a fost exclusă și peste o perioadă de timp a fost reintrodusă ca fiind infracțiune. La moment Codul penal român prevede răspundere penală conform art. 262 CP român pentru intrarea sau ieșirea din țară prin trecerea ilegală a frontierei de stat a României și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

La articolul II p. 1 din proiectul de lege se propune completarea articolului 16 alineatul (2) cu cifra 56², ceea ce înseamnă că persoana fizică cu vârsta între 16 și 18 ani va fi pasibilă de răspundere penală pentru noua componentă de contravenție de la art. 56², care prevede răspundere pentru eschivarea sau refuzul de a îndeplini obligațiile serviciului de alternativă. Prin dispoziția acestui articol se prevede răspundere pentru persoanele care deja îndeplinesc serviciul de alternativă și se eschivează sau refuză de a executa obligațiile ce îi revin în cadrul acestui serviciu, prin automutilare, simularea unei boli, falsificarea documentelor sau prin altă înșelăciune.

Urmează a se lua în calcul că potrivit art. 1) și 4) a Legii nr. 156 din 06.07.2007, pot fi încorporați în serviciul civil (de alternativă) cetăței Republicii Moldova în vîrstă de la 18 pînă la 27 de ani.

Se propune modificarea proporțiilor mici de la art. 18 al. 1) Cod contravențional și aceasta va constitui 50% din cuantumul salariului mediu lunar pe economie prognozat, aprobat de Guvern pentru anul în curs la data săvîrșirii faptei.

Această modificare va face ca o parte din cazurile de sustragere în sumă mică să fie rtrecute din fapte infracționale în contravenții iar organele de urmărire penală să-și poată concentra activitatea pe infracțiunile mai grave sau de un impact social mai mare.

La art. II p. 2 din proiect, articolul 30 alineatul (5¹) al Codului contravențional se expune într-o redacție nouă, care stipulează că - termenul de prescripție se întrerupe în cazul în care pînă la expirarea termenelor prevăzute de alineatul (2) și (3), cauza contravențională se remite în instanța de judecată pentru examinare.

Codul contravențional în vigoare la moment la art. 30 alin (4) prevede că termenul de prescripție a răspunderii contravenționale se reduce la jumătate pentru persoanele care la data săvîrșirii contravenției erau minore.

Se propune ca în dispoziția alin. (5¹) al art. 30 din Codul contravențional în noua redacție, în cuvintele "alineatul (2) și (3)," să fie substituite cu cuvintele "alineatele (2) – (4), astfel ca și în cazul contravențiilor săvîrșite de minori termenul de prescripție să fie întrerup în cazul în care cauza contravențională în privința minorilor se va remite în instanța de judecată pentru examinare.

La art. II p. 2 din proiect, articolul 30 alineatul 7) Cod contravențional, termenul de prescripție se suspendă dacă persoana care a săvîrșit contravenția se sustrage de la procesul contravențional. În acest caz, curgerea termenului de prescripție urmează să se reia din momentul reținerii persoanei sau din momentul autodenunțării.

Dacă persoana nu se va autodenunța, reluarea termenului de prescripție va putea avea loc doar în cazul reținerii persoanei.

Potrivit art. 433 CC,

(1) Reținerea constă în limitarea de scurtă durată a libertății persoanei fizice și poate fi aplicată în cazul:

- a) contravențiilor flagrante pentru care prezentul cod prevede sancțiunea arestului contravențional;
- b) imposibilității identificării persoanei în a cărei privință este pornit proces contravențional dacă au fost epuizate toate măsurile de identificare;
- c) executării hotărîrii instanței de judecată privind expulzarea persoanei;
- d) încălcării regimului frontierei de stat, a regimului zonei de frontieră sau a regimului punctelor de trecere a frontierei de stat.

(2) Reținerea se aplică de către:

- a) poliție;
- b) Poliția de Frontieră, în cauzele de încălcare a regimului frontierei de stat, a regimului zonei de frontieră sau a regimului punctelor de trecere a frontierei de stat;
- c) Serviciul vamal, în cazul contravențiilor ce țin de competența lui;
- d) Inspectoratul General pentru Migrație, în cazul contravențiilor ce țin de competența sa.

Din cele expuse rezultă că în alte cazuri când reținerea nu poate fi efectuată potrivit art. 433 CC reluarea termenului de prescripție nu va avea loc.

Art. 382 CC prevede procedura citării și ce de aducere silită.

Din motivele indicate mai sus se propune ca cuvintele "se sustrage de la procesul contravențional." să fie înlocuite cu cuvintele ",citată în modul prevăzut de prezentul cod, se sustrage de la procesul contravențional.", iar cuvintele "reținerii persoanei sau din momentul autodenunțării." să fie înlocuit cu cuvintele "aducerii silite, reținerii persoanei sau din momentul autodenunțării.

Este necear a se concretiza ce înseamnă în se va considera că persoana se sustrage de la procesul contravențional, dealtfel s-ar lăsa o marjă lărgită de interpretare.

Propunerea de la art. II p.11 din proiect, privind completarea Codului contravențional cu articolul 79¹ Publicitatea în scopul obținerii ilegale de organe, țesuturi și celule umane sau privind donarea ilicită a acestora, nu se acceptă pe motivele indicate mai sus, deoarece se propune menținerea acestei fapte în legea penală.

Nu se acceptă modificarea propusă de completare a Codului contravențional cu articolul 265¹ cu trecerea din sfera legii penale în cea contravențională a faptei de însușirea, înstrăinarea în cazurile nepermise de lege, tănuirea bunurilor gajate, înghețate, luate în leasing, sechestrare sau confiscate.

Autorul a propus completarea Codului contravențional cu articolul 324¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 324¹. Cumpărarea sau vânzarea documentelor oficiale

Cumpărarea sau vânzarea documentelor oficiale care acordă drepturi sau eliberează de obligații, se sancționează cu amendă în mărime de pînă la 550 unități convenționale.”

Multe documente oficiale se obțin contra cost, de la instituții sau autorități.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 20 martie 2014 (dosarul nr. 4-1ril-2/2014), pronunțată ca urmare a judecării recursului în interesul legii formulat de către Procurorul General cu privire la stabilirea modului unitar de interpretare și de aplicare a prevederilor articolului 361 alin. (1) din Codul penal, se menționează că prin „document oficial” trebuie de înțeles documentul care: 1) conține informații care au fost elaborate, selectate, prelucrate, sistematizate și/sau adoptate de organe ori persoane oficiale sau puse la dispoziția lor în condițiile legii de către alte subiecte de drept; 2) atestă faptul care are relevanță juridică; 3) circulă în cadrul unui sistem de înregistrare de evidență strictă și de control al circulației. Un asemenea sens a fost reținut din dispozițiile articolului 6 din Legea nr. 182 din 11 mai 2000 privind accesul la informație. Totodată, Curtea Supremă de Justiție a stabilit că, documentul oficial fals trebuie să confere drepturi sau să scutească de obligații.

Prevederea propusă nu poate fi acceptată pe motiv că nu indică la care documente oficiale se referă, în care condiții survine răspunderea, că nu în fiecare caz trebuie să survină răspundere pentru cumpărarea ori vânzarea de documente oficiale false ce acordă drepturi sau eliberează de obligații.

Nu se acceptă modificarea propusă de completare a Codului contravențional cu articolul 331¹ cu trecerea din sfera legii penale în cea contravențională a faptei de Trecerea ilegală a frontierei de stat.

La articolul 400 al. 1) CC după textul „art. 79 alin.(1), (2), (4),” nu se completează cu cifra „79¹” pe motiv că introducerea acestor articole nu au fost acceptate. Nu se acceptă modificarea propusă de completarea articolului 402 Codului contravențional cu alineatul (1¹) cu atribuire de competență noua deoarece acest articol nu au fost acceptat.

Contravențiile din domeniul militar urmează a fi atribuite în competența Ministerului Apărării și nu Administrației publice locale, această este o atribuție delegată și nu una proprie administrației publice locale.

La articolul 423¹⁰ nu se acceptă modificarea alineatului (3), prin introducerea art. 56², 56³.

Articolul 423¹⁰ prevede competența administrației publice locale după cum urmează:

(1) Contravențiile prevăzute la art. 104¹, 116, 126¹, 134¹, 154, art. 157 alin. (4), (6), (7)–(12), art. 158, art.178, 179, 180¹, 181, art.273 pct.9), 9¹), 11), 15) și 16), art.326 alin.(1) - (1²) și art.364 alin. (1) și (9) se constată de către organele specializate ale administrației publice locale.

(1¹) Contravenția prevăzută la art. 238 alin. (2) se constată și se examinează de către agenții constatatori desemnați de către primar.

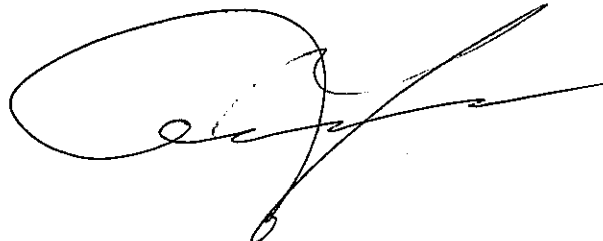
(2) Sînt în drept să constate contravenții și să încheie procese-verbale primarul, viceprimarul, arhitectul-șef, șefii și șefii adjuncți ai subdiviziunilor specializate din cadrul administrației publice locale, specialiștii principali și specialiștii superiori din cadrul acestora desemnați de către primar.

(3) Procesele-verbale cu privire la contravențiile prevăzute la art.126¹, 134¹ alin.(2), 154, art. 157 alin. (7) și (8), art. 273 pct. 9), 9¹), 11), 15) și 16) și art. 364 alin. (1) și (9) se remit spre examinare comisiei administrative, iar procesele-verbale cu privire la contravențiile prevăzute la art. 116, 178 și 179 se remit spre examinare în fond instanței de judecată competente.

Nu pot fi introduse noi articole în dispoziția alineatului 3, dacă ele nu se regăsesc și în alineatul 1 a acestui articol, dealtfel alin 1) indică care este competența organelor specializate ale administrației publice locale. Dacă nu există competență de constatare, nu pot di expediate nici în instanța de judecată.

Cu respect,

Igor Chiriac

nr. 219
din 14.02.2024

Domnului Igor CHIRIAC,
deputat în Parlamentul Republicii Moldova,
Comisia juridică, numiri și imunități
e-mail: Igor.Chiriac@parlament.md

Stimate domnule deputat,

Prin prezenta, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI), în calitate sa de autoritate administrativă centrală din subordinea Guvernului, responsabilă de promovarea și realizarea activităților în domeniul protecției juridice a proprietății intelectuale privind drepturile de proprietate industrială, dreptul de autor și drepturile conexe, solicită respectuos suportul Dvs. cu referire la înaintarea unor amendamente în raport cu *proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și Codului contravențional), înregistrat în Parlament cu nr. 175 din 07.06.2023* (examinat în I lectură în ședința plenară din data de 23.06.2023) și care conține modificări ce vizează inclusiv componente de infracțiuni și contravenții din domeniul dreptului de autor și a drepturilor conexe.

De menționat că, la data de 09.10.2022 a intrat în vigoare Legea nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe (în continuare, Legea nr. 230/2022), act normativ prin care a fost asigurată transpunerea mai multor reglementări ale acquis-ului european din domeniu. Respectiv, amendamentele propuse, au drept scop implementarea corespunzătoare a prevederilor Legii nr. 230/2022 și se prezintă, după cum urmează:

La art. I, amendamente propuse la Codul penal:

Referitor la redacția art. 185¹ din Codul penal:

1. Nemijlocit, referitor la redacția alin. (1) și (2), pentru a reglementa în ansamblu încălcarea drepturilor morale ale autorului și interpretului, ținând cont de faptul că formularea propusă conține unele noțiuni improprii legislației din domeniul dreptului de autor (de ex. autorat, coautorat), pentru asigurarea clarității acțiunilor pasibile de răspundere penală, urmează a se reglementa separat faptele în acest sens ce vizează dreptul de autor și drepturile conexe, cu enumerarea drepturilor în conformitate cu prevederile Legii nr. 230/2022. Prin urmare, se propune expunerea art. 185¹ în următoarea redacție, după cum urmează:

“Articolul 185¹. Încălcarea dreptului de autor și a drepturilor conexe

(1) *Însușirea, în întregime sau în parte, fără drept a calității de autor, coautor sau interpret a operei sau a unui obiect al drepturilor conexe unui alt autor sau interpret și publicarea acesteia ca fiind o creație proprie, orice denaturare, schimonosire sau orice alte atingeri aduse operei, interpretării sau execuției cu excepția utilizărilor în scopuri de caricatură, parodiere sau pastişă, care prejudiciază onoarea sau reputația autorului fie interpretului, precum și încălcarea dreptului la nume,*

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1150 la 1350 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 4000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 1 la 5 ani.

(2) *Fapta persoanei, care a cauzat daune în proporții mari și care fără acordul autorului sau titularului dreptului de autor, titularului drepturilor conexe săvârșită prin:*

a) reproducerea, distribuirea, închirierea (cu excepția operelor de arhitectură și a operelor de artă aplicată), împrumutul, comunicarea publică, punerea la dispoziția publicului, radiodifuzarea, retransmisia, retransmiterea prin cablu a operei, importul exemplarelor operei în vederea distribuirii, inclusiv al exemplarelor confecționate cu consimțământul autorului sau al titularului dreptului de autor, precum și realizarea de opere derivate;

b) fixarea, reproducerea, distribuirea, închirierea, împrumutul, importul, radiodifuzarea sau comunicarea publică, punerea la dispoziția publicului, retransmiterea prin cablu și retransmisia interpretărilor, execuțiilor, fixărilor audiovizuale, fonogramelor, videogramelor, emisiunilor și serviciilor de programe de radiodifuziune sau de televiziune,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1150 la 1350 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 4000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 1 la 5 ani.

(3) *Acțiunile prevăzute la alin. (1) și (2) săvârșite:*

a) de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală;

b) prin constrângere fizică sau psihică;

c) în proporții deosebit de mari,

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 5000 la 6000 de unități convenționale sau cu închisoare de la 3 la 5 ani, cu amendă, aplicată persoanei juridice, în mărime de la 9000 la 11000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 1 la 5 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.

(4) *Persoana care a săvârșit acțiunile prevăzute la alin. (1) – (3) este liberată de răspundere penală dacă a contribuit activ la descoperirea sau la contracararea infracțiunii prin autodenunțare, prin denunțarea și facilitarea tragerii la răspundere penală a altor persoane care au săvârșit ori au contribuit la săvârșirea infracțiunii, prin predarea benevolă a operelor sau a obiectelor drepturilor conexe, echipamentelor tehnice ori componentelor acestora, prin indicarea sursei de procurare a operelor sau a obiectelor drepturilor conexe, prin indicarea mijloacelor bănești și/sau a bunurilor ori a veniturilor rezultate din infracțiune, dacă a compensat valoarea daunei materiale cauzate sau a reparat, în alt mod, prejudiciul cauzat prin infracțiune. Nu poate fi considerată predare benevolă a operelor sau a obiectelor drepturilor conexe ridicarea acestora la reținerea persoanei, precum și la efectuarea acțiunilor de urmărire penală pentru depistarea și ridicarea obiectelor respective.”*

Cu referire la art. 185⁴ din Codul penal:

2. Ținând cont de faptul că art. 61 și art. 120 din Legea nr. 230/2022 reglementează acțiunile interzise cu referire la obligațiile privind informațiile referitoare la gestionarea drepturilor și încălcarea prevederilor referitoare la măsurile tehnice de protecție și la informațiile referitoare la gestionarea drepturilor, se consideră judicioasă revizuirea redacției alin. (1) și (2). Totodată, se propune completarea acestui articol cu un alineat în partea ce ține de stabilirea pedepsei penale pentru difuzarea exemplarelor de fonograme, opere audiovizuale, programe pentru calculator sau baze de date electronice, fără marcaje de control și fără deținerea contractului cu titularul de drepturi. Această propunere se justifică prin faptul că prevederile Legii nr. 1459/2002 cu privire la difuzarea de opere și fonograme interzic expres difuzarea exemplarelor de opere și fonograme, fără aplicarea marcajelor de control.

Prin urmare, se propune expunerea art. 185⁴ în următoarea redacție, după cum urmează:

“Articolul 185⁴. Încălcarea măsurilor tehnice și a informațiilor referitoare la gestionarea dreptului de autor și a drepturilor conexe

”(1) Fapta persoanei comisă, fără acordul autorului sau titularului de drepturi, care a fost săvârșită prin una din următoarele acțiuni:

a) eliminarea sau modificarea oricăror informații referitoare la gestionarea drepturilor în format electronic;

b) distribuirea, importul în scopul distribuirii, radiodifuzarea, comunicarea publică sau punerea la dispoziția publicului a unor opere sau a altor obiecte protejate din care au fost eliminate sau modificate fără permisiune informațiile referitoare la gestionarea drepturilor în format electronic, dacă persoana știe sau are motive rezonabile să știe că, făcând acest lucru, provoacă, permite, facilitează sau ascunde încălcarea unui drept de autor sau a oricăror alte drepturi conexe prevăzute de lege, sau a dreptului sui generis al producătorului bazei de date;

c) eliminarea sau modificarea de pe exemplarele de opere sau obiecte ale drepturilor conexe a simbolurilor și semnelor de protecție a dreptului de autor și a drepturilor conexe, indicate de titularul drepturilor respective sau a informației privind administrarea dreptului de autor și a drepturilor conexe sau a mijloacelor tehnice de protecție a dreptului de autor și a drepturilor conexe,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1150 la 1350 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 4000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 1 la 5 ani.

(2) Difuzarea exemplarelor de fonograme, opere audiovizuale, programe pentru calculator sau baze de date electronice, fără marcaje de control și fără deținerea contractului cu titularul de drepturi, care a cauzat daune în proporții mari,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1150 la 1350 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 4000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 1 la 5 ani.

(3) Acțiunile prevăzute la alin. (1) - (2) săvârșite:

a) de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală;

b) prin constrângere fizică sau psihică;

c) în proporții deosebit de mari,

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 5000 la 6000 de unități convenționale sau cu închisoare de la 3 la 5 ani, cu amendă, aplicată persoanei juridice, în mărime de la 9000 la 11000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 1 la 5 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.

(4) Persoana care a săvârșit acțiunile prevăzute la alin. (1) – (2) este liberată de răspundere penală dacă a contribuit activ la descoperirea sau la contracararea infracțiunii prin autodenunțare, prin denunțarea și facilitarea tragerii la răspundere penală a altor persoane care au săvârșit ori au contribuit la săvârșirea infracțiunii, prin predarea benevolă a operelor sau a obiectelor drepturilor conexe, marcajelor de control, echipamentelor tehnice ori componentelor acestora, prin indicarea sursei de procurare a operelor sau a obiectelor drepturilor conexe, prin indicarea mijloacelor bănești și/sau a bunurilor ori a veniturilor rezultate din infracțiune, dacă a compensat valoarea daunei materiale cauzate sau a reparat, în alt mod, prejudiciul cauzat prin infracțiune. Nu poate fi considerată predare benevolă a operelor sau a obiectelor drepturilor conexe ridicarea acestora la reținerea persoanei, precum și la efectuarea acțiunilor de urmărire penală pentru depistarea și ridicarea obiectelor respective.”

3. Suplimentar, se consideră judicioasă completarea Codului penal cu art. 185⁵, care să prevadă răspunderea penală pentru încălcarea regulilor de gestiune colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe, după cum urmează:

"Articolul 185⁵. Încălcarea regulilor de gestiune colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe

Încălcarea regulilor de gestiune colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe ce țin de nerepartizarea, neplata de către organizația de gestiune colectivă în termenul stabilit de lege a remunerațiilor, reținerea comisionului de gestiune într-un alt quantum decât cel stabilit de lege, încălcarea care a cauzat daune în proporții mari sau deosebit de mari autorilor sau titularilor de drepturi,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 850 unități până la 1350 convenționale cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 1500 la 2500 unități."

Propunerea astfel înaintată, se justifică prin faptul că potrivit Legii nr. 230/2022, exercitarea gestiunii colective presupune reguli clar reglementate. Astfel, pornind de la rolul și misiunea organizațiilor de gestiune colectivă, regulile de gestiune colectivă au drept scop asigurarea unor standarde înalte de administrare, gestiune financiară, transparență și raportare, iar încălcarea acestora urmează să fie sancționată.

Răspunderea penală pentru încălcarea acestor reguli se impune având în vedere că unul din efectele de bază ale nerepartizării și neachitării în termenul stabilit de lege a remunerației, lipsește titularul de drepturi de dreptul de a beneficia de remunerație pentru utilizarea operelor sale și a altor obiecte protejate. În ceea ce privește comisionul de gestiune, reținerea acestuia într-un alt quantum decât cel stabilit de lege, la fel, diminuează suma remunerațiilor colectate și care sunt destinate titularilor de drepturi pentru utilizarea operelor lor și a altor obiecte protejate.

La art. II, amendamente propuse la Codul contravențional:

4. Similar celor invocate în raport cu amendamentele propuse la art. 185¹ din Codul penal, **redacția art. 96 din Codul contravențional** se propune să se reglementeze, după cum urmează:

"Articolul 96. Încălcarea dreptului de autor și a drepturilor conexe

(1) Însușirea, în întregime sau în parte, fără drept a calității de autor, coautor sau interpret a operei sau a unui obiect al drepturilor conexe unui alt autor sau interpret și prezentarea acesteia ca fiind o creație proprie, orice denaturare, schimonosire sau orice alte atingeri aduse operei, interpretării sau execuției cu excepția utilizărilor în scopuri de caricatură, parodiere sau pastişă, care prejudiciază onoarea sau reputația autorului fie interpretului, precum și încălcarea dreptului la nume, dacă acestea nu constituie infracțiune, se sancționează cu amendă de la 48 la 60 de unități convenționale, aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 120 la 150 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.

(2) Încălcarea dreptului de autor sau a drepturilor conexe, dacă aceasta nu constituie infracțiune, săvârșită prin:

a) reproducerea, distribuirea, închirierea (cu excepția operelor de arhitectură și a operelor de artă aplicată), împrumutul, comunicarea publică, punerea la dispoziția publicului, radiodifuzarea, retransmisia, retransmiterea prin cablu a operei, importul exemplarelor operei în vederea distribuirii, inclusiv al exemplarelor confecționate cu consimțământul autorului sau al titularului dreptului de autor, precum și realizarea de opere derivate;

b) fixarea, reproducerea, distribuirea, închirierea, împrumutul, importul, radiodifuzarea sau comunicarea publică, punerea la dispoziția publicului, retransmiterea prin

cablu și retransmisia interpretărilor, execuțiilor, fixărilor audiovizuale, fonogramelor, videogramelor, emisiunilor și serviciilor de programe de radiodifuziune sau de televiziune, se sancționează cu amendă de la 60 la 72 de unități convenționale, aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 150 la 180 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.

(3) Difuzarea exemplarelor de fonograme, opere audiovizuale, programe pentru calculator sau baze de date electronice, fără marcaje de control și fără deținerea contractului cu titularul de drepturi, dacă aceasta nu constituie infracțiune,

se sancționează cu amendă de la 60 la 72 de unități convenționale, aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 150 la 210 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(4) Falsificarea, producerea, distrugerea, utilizarea sau comercializarea ilicită a marcajelor de control, dacă aceasta nu constituie infracțiune,

se sancționează cu amendă de la 60 la 72 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 150 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 150 la 210 aplicată persoanei juridice.

(5) Distrugerea originalului operei științifice, literare, de artă plastică, de sculptură, de arhitectură, a manuscrisului sau a variantei definitive a originalului fonogramei sau al operei audiovizuale, inclusiv în forma copiei standard,

se sancționează cu amendă de la 72 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 180 la 210 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

5. Suplimentar, de menționat că, redacția propusă la alin. (2) de la art. 96 din proiect nu reglementează complet acțiunile cu referire la obligațiile privind informațiile referitoare la gestionarea drepturilor și încălcarea prevederilor referitoare la măsurile tehnice de protecție și la informațiile referitoare la gestionarea drepturilor. Respectiv, se consideră oportun a se completa Codul contravențional cu un articol separat, art. 96², cu următorul cuprins:

”Articolul 96². Încălcarea măsurilor tehnice și a informațiilor referitoare la gestionarea drepturilor

Fapta persoanei, care fără acordul autorului sau titularului de drepturi, dacă aceasta nu constituie infracțiune, săvârșită prin una dintre următoarele acțiuni:

a) eliminarea sau modificarea oricăror informații referitoare la gestionarea drepturilor în format electronic;

b) distribuirea, importul în scopul distribuirii, radiodifuzarea, comunicarea publică sau punerea la dispoziția publicului a unor opere sau a altor obiecte protejate din care au fost eliminate sau modificate fără permisiune informațiile referitoare la gestionarea drepturilor în format electronic, dacă persoana știe sau are motive rezonabile să știe că, făcând acest lucru, provoacă, permite, facilitează sau ascunde încălcarea unui drept de autor sau a oricăror alte drepturi conexe prevăzute de lege, sau a dreptului sui generis al producătorului bazei de date;

c) eliminarea sau modificarea de pe exemplarele de opere sau obiecte ale drepturilor conexe a simbolurilor și semnelor de protecție a dreptului de autor și a drepturilor conexe, indicate de titularul drepturilor respective sau a informației privind administrarea dreptului de autor și a drepturilor conexe sau a mijloacelor tehnice de protecție a dreptului de autor și a drepturilor conexe,

se sancționează cu amendă de la 48 la 60 de unități convenționale, aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 120 la 150 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice”.

6. În ceea ce privește art. 96¹, ținând cont de argumentele expuse supra în raport cu propunerea de completare a Codului penal cu art. 185⁵, se propune expunerea acestuia în următoarea redacție, după cum urmează:

”Articolul 96¹. Încălcarea regulilor de gestiune colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe

(1) *Nerepartizarea, neplata de către organizația de gestiune colectivă în termenul stabilit de lege a remunerațiilor datorate autorilor sau titularilor de drepturi, se sancționează cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 150 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.*

(2) *Reținerea comisionului de gestiune într-un alt quantum decât cel stabilit de lege, se sancționează cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 150 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.*

(3) *Nedepunerea la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală după desfășurarea adunării generale în termenul stabilit de Legea nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe a raportului anual de transparență, raportului anual al cenzorului sau al comisiei de cenzori, listei de membri și repertoriului actualizat, acordurilor de reprezentare cu organizațiile similare din străinătate, declarațiilor individuale anuale ale directorului general, ale membrilor consiliului și ale consiliului de supraveghere și a hotărârilor adoptate în cadrul adunării generale sau depunerea acestora într-un alt format decât cel aprobat, se sancționează cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 150 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.*

(4) *Refuzul neîntemeiat de a prezenta informațiile sau documentele solicitate de Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală în procesul efectuării controlului activității organizației de gestiune colectivă sau a structurilor comune de colectare ori prezentarea informațiilor incomplete,*

se sancționează cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 60 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

7. Reieșind din prevederile art. 62 alin. (3) din Legea nr. 230/2022, un furnizor de servicii online de partajare de conținut trebuie să obțină un acord de utilizare din partea autorilor, interpreților, producătorilor de fonograme și videograme, precum și a organizațiilor de radiodifuziune și televiziune sau să încheie un contract de licență pentru a comunica public sau a pune la dispoziția publicului opere sau alte obiecte protejate. Astfel, titularii de drepturi trebuie să aibă posibilitatea de a aplica măsuri atunci când furnizorul de servicii online de partajare de conținut întreprinde careva acțiuni neautorizate de comunicare publică sau de punere la dispoziția publicului a operelor protejate prin drept de autor. Prin urmare, se consideră necesară completarea **art. 250²** cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

“(3) Actele neautorizate de comunicare publică ale furnizorului de servicii online de partajare de conținut, inclusiv punerea la dispoziția publicului a operelor protejate prin drept de autor sau a altor obiecte protejate, în lipsa acordului de utilizare din partea autorilor, interpreților, producătorilor de fonograme și videograme, precum și a organizațiilor de radiodifuziune și televiziune, fie în lipsa contractului de licență,

se sancționează cu amendă de la 48 la 60 de unități convenționale, aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 120 la 150 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere.”

8. Prevederile art. 71 alin. (11), 72 alin. (6) și art. 105 alin. (2) din Legea nr. 230/2022 prevede expres anumite obligații pentru utilizatorii de opere și alte obiecte protejate prin dreptul de autor, **precum și răspunderea contravențională** pentru nerespectarea acestor obligații. Prin urmare, pentru a nu se admite ca prevederile legale menționate să aibă un caracter declarativ, este judicioasă reglementarea răspunderii contravenționale pentru nerespectarea obligațiilor de către utilizatorii de opere și obiecte ale drepturilor conexe. Astfel,

se propune completarea Codului contravențional cu un articol (art. 96²) separat cu următorul cuprins:

"Articolul 96². Încălcarea obligațiilor de către utilizatorii de opere și obiecte ale drepturilor conexe

(1) Neachitarea în termen sau achitarea necorespunzătoare a remunerației compensatorii pentru copia privată sau pentru reprografiere organizației de gestiune colectivă desemnate cu acest drept de către importatorii și producătorii de echipamente și suporturi materiale ce pot fi utilizate pentru efectuarea unor reproduceri sau realizarea de copii,

se sancționează cu amendă de la 60 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 210 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(2) Neprezentarea în termenul astfel stabilit organizației de gestiune colectivă de către utilizatorii de opere și obiecte ale drepturilor conexe a raportului de utilizare a operelor și a obiectelor drepturilor conexe sau prezentarea datelor eronate sau incomplete,

se sancționează cu amendă de la 60 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 210 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice."

9. În scopul asigurării implementării corespunzătoare a prevederilor Cap. IV și VIII din Legea nr. 230/2022, se propune completarea Codului contravențional cu noi contravenții, după cum urmează:

"Articolul 96³. Încălcarea drepturilor autorului și producătorului bazei de date

(1) Fapta persoanei care fără acordul autorului bazei de date săvârșește una din următoarele acțiuni:

a) reproducerea permanentă sau provizorie, totală sau parțială, prin orice mijloc și sub orice formă;

b) traducerea, adaptarea, dispunerea și orice altă transformare;

c) distribuirea sub orice formă a bazei de date sau a copiilor acesteia;

d) comunicarea publică;

e) reproducerea, distribuirea, comunicarea, expunerea sau reprezentarea publică a rezultatelor actelor prevăzute la lit. b),

se sancționează cu amendă de la 48 la 60 de unități convenționale, aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 120 la 150 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere.

(2) Extragerea și/sau reutilizarea repetată și sistematică a unor părți nesubstanțiale din conținutul unei baze de date, însoțită de acte contrare unei exploatare legale a acelei baze de date sau acte care prejudiciază nejustificat interesele legitime ale producătorului bazei de date,

se sancționează cu amendă de la 48 la 60 de unități convenționale, aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 120 la 150 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere."

"Articolul 96⁴. Încălcarea drepturilor autorului unui program pentru calculator

Fapta persoanei care fără acordul autorului unui program pentru calculator săvârșește una din următoarele acțiuni:

a) reproducerea permanentă sau provizorie a unui program pentru calculator, în totalitate sau parțial, prin orice mijloc și sub orice formă, cu excepția utilizărilor necesare pentru a permite utilizatorului legal al unui program pentru calculator să utilizeze programul în conformitate cu destinația acestuia, inclusiv pentru a corecta erorile;

b) traducerea, adaptarea, dispunerea și orice altă transformare a programului pentru calculator și reproducerea rezultatelor acestor acte, fără a aduce atingere drepturilor

persoanei care transformă programul pentru calculator, cu excepția utilizărilor necesare pentru a permite utilizatorului legal al unui program pentru calculator să utilizeze programul în conformitate cu destinația acestuia, inclusiv pentru a corecta erorile;

c) orice formă de distribuire, inclusiv închirierea originalului sau a copiilor unui program pentru calculator,

se sancționează cu amendă de la 48 la 60 de unități convenționale, aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 120 la 150 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere.”

10. Suplimentar, la art. II, în ceea ce privește propunerea de completare a Codului contravențional cu art. 423¹², în sensul atribuirii AGEPI a calității de agent constator pentru contravențiile de la art. 96, 96¹, 99-103, se consideră nejustificată o atare propunere, din considerentele ce urmează.

Statutul și activitatea AGEPI sunt reglementate atât de Legea nr. 114/2014 cu privire la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, cât și de legile speciale ce reglementează procedura de examinare a cererilor de înregistrare/brevetare/înscrisere a obiectelor de proprietate intelectuală. Respectiv, potrivit legilor speciale din domeniul de competență, AGEPI nu are prerogative de a soluționa cauzele contravenționale din domeniu. Sub aspect instituțional, AGEPI nu are nici capacitatea de a asigura realizarea unei atare competențe, deoarece nu dispune de angajați în acest sens și nici în perspectivă nu se prevede majorarea efectivului limită a instituției. Totodată, sub aspect structural, comparativ cu organele poliției, AGEPI nu deține structuri teritoriale, ce ar permite exercitarea unei atare competențe.

În prezent, potrivit art. 400 alin. (1) din Codul contravențional, contravențiile prevăzute la art. 96, 99-103 se constată și se examinează de către poliție. Astfel, în cadrul Inspectoratului General al Poliției (Inspectoratul național de investigații) din subordinea Ministerului Afacerilor Interne se regăsește o subdiviziune cu atribuții de a constata și examina contravențiile de la articolele menționate, respectiv, angajații acesteia au fost și sunt instruiți în domeniul proprietății intelectuale și dețin abilitățile necesare de a-și exercita și în continuare aceste competențe.

Mai mult, de rând cu alte autorități publice, Inspectoratul General al Poliției face parte din lista autorităților cu atribuții în domeniul respectării drepturilor de proprietate intelectuală în Republica Moldova. Astfel, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 721/2020 cu privire la Platforma informațională în domeniul protecției drepturilor de proprietate intelectuală, acesta este parte a acestei platforme interinstituționale. Concomitent, Inspectoratul General al Poliției face parte din componența Observatorului respectării drepturilor de proprietate intelectuală, creat în cadrul AGEPI în scopul asigurării schimburilor de informații dintre autoritățile responsabile de monitorizarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală, întru prevenirea și înlăturarea curențelor depistate în sistemul de asigurare a respectării drepturilor de proprietate intelectuală, astfel, prezentând datele relevante procesului de aplicare a mecanismelor de protecție a drepturilor de proprietate intelectuală.

Prin urmare, având în vedere cele enunțate, reiterăm că se consideră judicioasă **menținerea competenței de constatare și examinare a contravențiilor de la art. 96, 96¹, 99-103 de către poliție și atribuirea în competența acesteia și a contravențiilor propuse prin prezentul demers.** Totodată, acest raționament se justifică și prin faptul că urmare amendamentelor operate la Codul de procedură penală în redacția Legii nr. 83/2023 pentru modificarea unor acte normative (în vigoare din data de 02.08.2023) la art. 270 alin. (1) punctul 2), prin care a fost abrogată lit. c) ce prevedea competența procurorului la exercitarea urmăririi penale pentru infracțiunile prevăzute la art. 185¹ – 185³ din Codul penal (compențe de infracțiuni din domeniul proprietății intelectuale), conform art. 266 din Codul de procedură

penală, competența de urmărire penală în cazul infracțiunilor de la articolele menționate (art. 185¹ – 185³) i-a revenit organului de urmărire penală a Ministerului Afacerilor Interne.

În contextul celor expuse, în scopul asigurării implementării corespunzătoare a prevederilor Legii nr. 230/2022, solicităm respectuos stimate domnule deputat, ca în procesul definitivării proiectului de act normativ, să se țină cont de observațiile/proponerile înaintate prin prezentul demers.

Director general

Digitally signed by Rusu Eugeniu
Date: 2024.02.14 14:53:18 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Eugeniu RUSU

*Ex.: Daniela Morari
Tel.: 022188652
E-mail: daniela.morari@agepi.gov.md*